

Simona Kopinšek z Alešem Novakom

Kopinšek: Ste po letu 2012, po Evropski prestolnici kulture, stopili iz Maribora, ker tam ni bilo več vodstvenega prostora za vas?

Novak: Po koncu šolanja sem najprej vrsto let delal kot samostojni ustvarjalec na področju kulture, nato kot stalni avtorski sodelavec javne televizije, še pred tem pa javnega radia, predvsem na področju realizacije literarnih oddaj. Vseskozi so me mikali organizacijski in strukturni vidiki delovanja kulture ter javne politike, ki urejajo to področje. Prvemu obdobju moje poklicne poti je tako sledila faza poklicnega seznanjanja z notranjim ustrojem javnega sektorja v kulturi ter s predpisi, ki ga urejajo. Pred nastopom mandata na JAK sem bil od leta 2009 direktor občinskega urada za kulturo, kar je bilo z vidika moje današnje službe še posebej pomembno. Maribor sem profesionalno, ne pa tudi zasebno, zapustil zaradi občutka nemoči in nestrinjanja z načinom delovanja takratnega vodstva občine ter zaradi nekaterih odločitev, ki so bile po mojem mnenju napačne in se z njimi nisem mogel poistovetiti ali jih zagovarjati. Zdelo se mi je tudi, da se je z iztekom projekta Evropske prestolnice kulture končalo neko programsko obdobje in da bi bilo smiselno poiskati nove poklicne in osebnostne izzive.

Kopinšek: Koliko in kako vam omenjena vodenja pomagajo pri vodenju JAK?

Novak: Izkušnje in znanja, ki sem jih pridobil pri vodenju javnega zavoda Mladinski kulturni center Maribor ter pozneje Urada za kulturo in mladino, so pri mojem delu na JAK zelo pomembna. Pa tudi tiste, ki sem jih pridobival prej, ko sem delal v samostojnem poklicu. Mislim, da

Foto: Roman Šipič

Aleš Novak, direktor Javne agencije za knjigo RS

imamo v Sloveniji sorazmerno zapletene predpise, s katerimi urejamo področja javnih financ, kadrovske politike in sofinanciranja programov na področju kulture. V tem smislu ocenjujem, da so pri tako odgovorni funkciji, kot je vodenje nacionalne agencije na področju kulture, tovrstne izkušnje in znanja potrebni. Seveda so možni tudi drugačni pristopi in ti so bili pri vodenju javnih zavodov na področju kulture pri nas že velikokrat preizkušeni, vendar menim, da je pri vodenju javnih zavodov in agencij potrebna poklicna specializacija. To je specifično področje, ki terja dobro poznavanje zakonodaje in podzakonskih predpisov, pregled nad področjem in soodvisnostjo sestavnih elementov, razumevanje razvojnih potencialov, sposobnost sprotnega odzivanja ter oblikovanja ustreznih kulturnih politik in ukrepov, vse seveda v okviru pristojnosti in potencialov institucije. Mislim, da smo v zadnjih letih v kulturi prišli do širšega soglasja o tem, da vrhunski ustvarjalec na nekem področju kulture ni nujno tudi dober direktor, zlasti kadar nima pomočnikov za posamezna področja. To je stvar specializacije in oženja fokusa, ker so na posameznih področjih potrebna vedno bolj specifična znanja. Delo na JAK je v tem smislu v precejšnji meri primerljivo z delom na Uradu za kulturo in mladino.

Kopinšek: Kakšne pristojnosti imate kot direktor? In kakšne možnosti za konkretne spremembe?

Novak: Skladno s predpisi direktor zastopa in predstavlja JAK, organizira in vodi delo ter poslovanje. Predlaga tudi splošne akte, ki jih sprejme svet agencije, imenuje projektne in delovne skupine za izvedbo posameznih strokovnih nalog. Kot direktor vodim postopek priprave letnega programa dela in finančnega načrta, letnih poročil ter strateškega načrta. Po funkciji sodelujem tudi pri pripravi drugih kulturnih politik in predpisov, ki vplivajo na področje, ki je v pristojnosti JAK, ter izdajam pravne akte v posamičnih zadevah iz naših pristojnosti, denimo odločbe o sofinanciranju, ki so pripravljene na podlagi odločitev strokovnih komisij. To so običajne naloge, ki sodijo k temu delovnemu mestu. Kar se tiče sprememb, so te v okviru pristojnosti možne in se tudi dogajajo, iz mnogih razlogov, zlasti zaradi relativno zapletenega pravno-administrativnega okolja, pa uveljavljanje sprememb, prilagoditev in izboljšav terja svoj čas. Izkušnje so me naučile, da je treba biti vztrajen, imeti fokus in ohranjati motiviranost. Podobno kot v založništvu, kjer poslovni mikrociklus traja eno leto, je tudi v delovanju institucije. Sam si bom prizadeval za to, da se bo JAK v času mojega mandata dinamično odzival na okoliščine, krepil svojo vlogo in pomen ter nenehno izboljševal svoje delovanje.

Kopinšek: Zdrava mera med razumnostjo in kritičnostjo je danes potrebnejša kot kadar koli. Slišati je marsikaj; med drugim, da ste morali takoj po prihodu na agencijo visoko zavihati rokave. Vas je ob nastopu mandata pričakalo veliko dela? Na primer z urejanjem in vzpostavljanjem osnovnega agencijskega delovanja? Kaj vas je v tem pogledu najbolj presenetilo?

Novak: JAK je začel delovati pred sorazmerno kratkim časom, je mlada institucija, sploh če starost merimo z vatli stabilnega institucionalnega delovanja in kontinuiranega izvajanja kulturnih politik. V tem turbulentnem obdobju od leta 2009 do danes se je JAK soočal z različnimi problemi in omejitvami, bodisi pri zagotavljanju transernih programskih sredstev in financiranju lastnega delovanja bodisi pri kadrovskega zasedbi. Ob tem je agencija leta 2012 doživela posebej hud pretres, najprej v obliki poskusa ukinitve, pozneje pa ob uvedbi uničujočega *Zakona za uravnoteženje javnih financ*. Prihranek na kontu javnih financ je bil zanemarljiv, problemi pa precejšnji. Še danes čutimo številne posledice teh odločitev in se odzivamo nanje. Ob prihodu v Ljubljano sem se posvetil zlasti trem področjem delovanja JAK: intenziviranju komunikacije z vsemi deležniki, vključno z avtorji, združenji, manjšimi založniki in knjigotržci, pregledu in izboljšavam javnih razpisov kot temeljnega ukrepa podpore področju ter urejanju notranjega poslovnega okolja na JAK. Ti delovni procesi so trajni, zato mislim, da tu ne bo mogoče odvihati rokavov. Obseg dela, ki me je pričakal, je bil pričakovan, vaje sem intenzivnih delovnih procesov. Siceršnje stanje stvari me ni presenetilo, saj sem dovolj dobro poznal problematiko JAK, da sem vedel, da je pred nami obdobje stabilizacije institucije, ki bo v prihodnjih letih vstopila v zrelejšo obdobje svojega delovanja.

Kopinšek: Kritično javnost, avtorje, založnike in druge posameznike pri delovanju JAK lahko zmoti dejstvo, da so informacije o realiziranem in seveda subvencioniranem programu nedostopne. Da se razumeva, ne govorim o odmerjenih sredstvih, ki jih posamezna založba prejme za načrtovane knjižne izdaje, ampak o informacijah, ki bi omogočale vpogled in primerjavo med načrtovanim in realiziranim. Sicer na spletni strani JAK sproti objavljate rezultate razpisov, vendar ta skrivnostna drža glede podatkov o realizaciji vzbuja nelagodje in tudi nezaupanje. Je čas zrel za spremembo?

Novak: Čas je zrel za spremembe, zelo se strinjam z vami, in to na mnogih ravneh. Pri našem delovanju ne more in ne sme biti skrivnostne drže.

Zavzemam se za javno dostopnost vseh informacij, razen tistih, ki jih eksplicitno ne smemo razkriti zaradi predpisov. Tako razmišljam glede celotnega področja kulture in tudi širše, javnih financ v celoti. Mislim sicer, da je sedanja praksa JAK na tem področju povsem primerljiva z drugimi podobnimi institucijami. Omogočili bomo preprost dostop do informacij, ki zanimajo javnost, ne da bi bilo za to treba ubirati zapletene birokratske poti. Odprti smo za predloge, veliko in pogosto se pogovarjamo, ne samo v zvezi z morebitnimi spremembami na tem področju. Pravkar se je iztekla tudi raziskava zadovoljstva uporabnikov z našimi storitvami, ki nam bo pomagala izboljšati delovanje ter boljše razumeti potrebe in pričakovanja uporabnikov naših storitev. To bo kontinuiran proces. Upam, da bomo v prizadevanjih za javno dostopnost informacij postali primer dobre prakse. Nelagodje ali celo nezaupanje, če se pojavlja, bomo odpravili. Za kaj takega ni nobenega razloga.

Kopinšek: Bodo na spletni strani JAK kmalu dostopni tudi opisi podprtih projektov oziroma poročila o njihovi realizaciji? Poleg večje transparentnosti bi bila to dobrodošla promocija tudi za prijavitelje.

Novak: Že sedaj so na naši spletni strani dostopni podrobni rezultati razpisnih postopkov, vključno s seznami knjig, navedbami avtorjev in prevajalcev, revij in drugih podprtih projektov po področjih, vključno z višino sofinanciranja na projekt. Sicer pa zagovarjam javno dostopnost vse dokumentacije, vključno z odločbo in poročilom, vendar smo najprej dolžni preveriti pravne vidike take implementacije načela transparentnosti. Če ne bo prehudih pravnih zadreg, bomo najbrž med prvimi institucijami, ki bodo omogočale preprost dostop do kompletne dokumentacije.

Kopinšek: Ne želim zveneti preveč žurnalistično ali pesimistično, vendar je delovanje prejšnjih komisij in tudi vodstva JAK, tako se vsaj zdi, delovalo tudi po sebi prirejenih pravilih. Ali po uspešnosti lobijev. Za vas so to močna opozorila. Jih slišite?

Novak: Če jih tako artikulirate, jih slišim. Takih opozoril doslej vendarle ni bilo veliko ali pa niso vsa prišla do mene. O dogajanju v preteklosti težko sodim, ker nisem bil zraven, ugibati pa ne želim. Vsakdo odgovarja za svoje ravnanje. Strokovne komisije JAK imajo izjemno odgovornost. Jaz kot direktor njihovih odločitev ne morem spremeniti, razen če se zgodi procesna napaka. Njihov vpliv na sofinanciranje področja je neposreden in neprimerno večji od vpliva, ki ga imamo zaposleni na JAK. Mi oblikujemo

ukrepe, razporejamo razpoložljiva sredstva, pripravljamo besedila javnih razpisov in sooblikujemo kulturne politike, vendar vse končne odločitve pri javnih razpisih, vključno z višino sofinanciranja posameznega prijavitelja, sprejme strokovna komisija. Člane strokovnih komisij mora med ostalim odlikovati tudi skrajna in brezobzirna neobčutljivost na vsakršne poskuse vplivanja. Pred nekaj tedni se je sestava strokovnih komisij spremenila, zdi se mi, da so novoimenovani člani zelo motivirani. Enako velja tudi za sestavo sveta agencije. To v meni vzbuja dober občutek, mislim da bomo lahko zelo tvorno sodelovali v prid dolgoročnega razvoja področja. Je pa seveda samo po sebi umevno, da strokovne komisije ter zaposleni na JAK ne smejo biti interesno povezani s prijavitelji; če ne drugega, bi se lahko ustvarjal vtis, da je kdo privilegiran, to pa bi bilo nedopustno. Integriteta institucije je najpomembnejša, saj na tem temelji celotna logika našega delovanja.

Kopinšek: Če pregledamo seznam programske podprtih založniških programov v letu 2013, opazimo, da so glede na število podprtih naslovov in višino prejetih finančnih sredstev med njimi precejšnje razlike. Vsota se v povprečju giblje od 4666 do 10.500 evrov na prijavljeni knjižni naslov. Seveda obstajajo razlike v obsegu posameznega knjižnega dela, a vendarle zmoti dejstvo, da sta obe založbi, ki izdajata izključno mladinska dela, na nižji strani te lestvice. Je strokovna komisija, ki določa višino zneskov, seznanjena s finančno platjo založništva, na primer s honorarji ilustratorjev, stroški oblikovanja, skeniranja ilustracij, barvnega tiska, ki jih pri delih za odrasle večinoma ni?

Novak: Prijavitelji v vlogah samostojno predstavijo vsebinske in finančne vidike projektov, tako da je strokovna komisija celovito seznanjena s strukturo programa oziroma projekta, njegovo zahtevnostjo ter finančnimi potrebami. Že samo zaradi tega je izjemno pomembno, da so prijave pripravljene kvalitetno. Komisija upošteva zahtevnost priprave in natisa ilustriranih del, kjer je glavni strošek, kot ugotavljate, delo ilustratorja, zaradi praviloma manjšega obsega besedilnega dela pa je skupni strošek vendarle nižji kot denimo pri izvirnem romanu, ki obsega na primer 15 avtorskih pol. Pomemben dejavnik je tudi predvidena naklada, ki je pri slikanicah in sploh delih za otroke in mladino seveda nekajkrat višja od naklad romanov, da o pesniških zbirkah in dramskih delih ne govorimo, kar tudi vpliva na možnosti uspešnega zaprtja finančne konstrukcije projekta. Se pa strokovne komisije soočajo z nehvaležno in zelo zahtevno nalogo: kako z omejenimi finančnimi sredstvi podpreti najkvalitetnejše knjižne in

revijalne programe in projekte na drugih področjih ter omogočiti ustvarjalnost na področju knjige ter obstoj in razvoj področja tudi v prihodnje. Za svoje delo pa so strokovne komisije, mislim na širše polje kulture, skladno s slovenskim značajem najpogosteje nagrajene s kritikami in insinuacijami. Namenjena jim je odgovorna in tudi precej nehvaležna vloga.

Kopinšek: Ko JAK prejme prijavo za knjižni program oziroma projekt s strani založbe, gre celotna dokumentacija najverjetneje skozi sito pristojne sodelavke. V kolikšni meri je prijava, ki jo prejme področna komisija, še vedno dovolj pregledna oziroma izčrpna za sestavo celotne slike?

Novak: Kvaliteta gradiv, ki jih prejme področna strokovna komisija, je odvisna od resnosti pristopa prijavitelja ter kvalitete prijave in priloženih gradiv. Do neke mere tudi od našega javnega razpisa, obrazcev in ostalih obveznih prilog, ki jih zahtevamo. Gradiva najprej pregleda komisija za odpiranje vlog, nato pristojna svetovalka ter kot zadnji, vendar z naskokom najpomembnejši člen v verigi, področna strokovna komisija. Strokovne komisije vedno razpolagajo s celotno razpisno in prijavno dokumentacijo. Za sestavo celotne slike pa je potrebno še dobro poznavanje področja in vseh elementov, ki bodo na koncu bistveno vplivali na realizacijo in tudi kvaliteto prijavljenega programa. Zato je tako pomembno, da so v strokovne komisije imenovani visoko usposobljeni strokovnjaki.

Kopinšek: Po temeljitnem pregledu založb, ki prejemajo subvencijo, in njihovi geografski umestitvi, ne morem mimo razmišljanja, da ste podpora namenili/razdelili ne le po kriterijih odličnosti, ampak tudi geografsko. Torej mislite tudi na regionalni razvoj ... Čeprav, seveda in povsem razumljivo, večina denarja ostane v prestolnici in jo prejmejo tri založbe: Študentska založba, Mladinska knjiga in Cankarjeva založba. Že tako najmočnejši torej prejmejo najvišje subvencije.

Novak: Pogoji za sofinanciranje knjižnega programa so definirani z besedilom javnega razpisa ter razpisnimi kriteriji. Splošni pogoji zadevajo predvsem statusne zadeve, izpolnjevanje pogodbenih obveznosti do JAK, prepoved dvojnega financiranja in podobno. Med posebnimi pogoji je tudi ta, da je prijavitelj v zadnjih treh letih izdal vsaj 18 knjižnih naslovov s področja leposlovja in humanistike ter da v naslednjem obdobju zagotavlja izid vsaj šestih knjig na leto. Šele izpolnjevanje teh kvantitativnih dejavnikov prijavitelju omogoča kandidiranje za sredstva, kvalitativna presoja pa temelji na razpisnih kriterijih, o čemer presoja strokovna komisija.

Pri tem so pomembne reference založbe, s poudarkom na načrtnosti in kontinuiteti programske usmeritve, doseganju založniških standardov ter aktivni promociji avtorjev in knjižnega programa, vsebinska predstavitev knjižnega programa ter njegovega pomena in aktualnosti za nacionalno kulturo, v primeru del za otroke in mladino utemeljitev primernosti za ciljno skupino bralcev, reference urednika, avtorjev in prevajalcev ter drugih ključnih sodelavcev pri izvedbi knjižnega programa in zagotavljanje dostopnosti javnosti (distribucija, medijsko posredovanje in promocija ter cena knjige).

Sami ugotavljate, da je logično, da večje založbe prejmejo višje subvencije. Tri največje založbe imajo sedež v Ljubljani, seveda pa bi ga lahko imele tudi kje drugje in to ne bi imelo nobenega vpliva na rezultate javnih razpisov. Najvišje subvencije pa prejmejo zato, ker je tudi obseg njihovega subvencioniranega programa največji, pri ostalih kakovostnih kriterijih so praviloma zelo visoko ocenjene, saj so profesionalno organizirane, zaposlujejo vrhunske urednike in ostale sodelavce, s tem pa je povezana tudi kvaliteta njihovega programa, izpolnjevanje založniških standardov ter promocija in distribucija. Sofinanciranje knjižnih programov je namenjeno temu, da zahtevnejša literarna in humanistična dela sploh lahko izhajajo, pa tudi temu, da so ustrezno plasirana na knjižni trg in da najdejo pot do kupca oziroma bralca. Strokovna komisija ne ocenjuje lokacije sedeža založnika. Sicer pa mislim, da je dobro razvita založniška in knjigotrska mreža v izrazitem javnem interesu, saj so tudi manjše lokalne založbe in knjigarne središča ustvarjalnega vrenja in širšega kulturnega dogajanja, ki v pomembni meri povezuje in zlahtni našo družbo. Ravno te dni se razpira po mojem mnenju zelo relevantna in tudi polemična razprava o visoki koncentraciji državne podpore v prestolnici. To je pomembno vprašanje za prihodnost, kvaliteto in dostopnost slovenske kulture.

Kopinšek: Ti razpisni kriteriji so vendarle premalo jasni, zdijo se premalo definirani oziroma bolj nekakšna notranja koda za strokovne komisije, saj je točkovanje pogosto nekompatibilno z dejanskimi dejstvi in z resničnimi referencami prijaviteljev. Naj ne zvenim zarotniško, a mestoma kaže, kot da komisije delijo denar po nekakšnem avtomatizmu, točkovanje pa prirejajo skladno z odločitvijo, ali bodo neki projekt, program ali založbo podprle ali ne. Se vam ne zdi, da bi morali razpisne kriterije natančneje definirati in jih objaviti na spletni strani JAK? Agencija, kar tudi sami poudarjate, je mlada in raste, z njo pa se tudi kažejo vsestranske možnosti za izboljšave.

Novak: Zvenite nekoliko zarotniško ... Pred objavo razpisov precej časa posvetimo ocenjevalnim kriterijem. Sam si prizadevam, da bi bili objektivni, jasni in razumljivi. To je proces. Trendi v kulturi gredo v smeri vedno bolj merljivih kriterijev, kvantitativnih, če želite. To prinaša pozitivne, najbrž pa tudi negativne vidike. Kultura in umetnost nista tako preprosti in zlahka merljivi. Sicer pa mislim, da se prostor za povsem subjektivne in šibko utemeljene strokovne presoje, če so kdaj bile, zelo zmanjšuje. Strokovne komisije v pomembni meri oblikujejo podobo slovenske kulture, to je nesporno dejstvo. Sicer pa so vsa besedila razpisov, vključno z ocenjevalnimi kriteriji, vedno javno objavljena na spletni strani. Povsem pa soglašam z vami, da je to polje možnih izboljšav. Mi se bomo presoje in morebitne izboljšave razpisnih kriterijev lotevali vsakič znova.

Kopinšek: Založniki so odgovorni za vizijo založniške produkcije, ampak nikakor ne v celoti. Del vizije je nedvomno odgovornost JAK. Kakšna je ta vizija danes, v začetku leta 2014? Lahko govorite o konkretnih usmeritvah, izboljšavah?

Novak: Lahko govorimo o konkretnih usmeritvah in izboljšavah, te smo v sodelovanju z ministrstvom za kulturo tudi pripravili za *Nacionalni program za kulturo 2014–2017*, ki je bil, kot veste, pred kratkim potrjen. Ob tem bomo v prihodnjih mesecih skladno z novelo krovnega zakona na področju kulture pripravili še večletni strateški načrt delovanja. Slovensko založništvo se v zadnjih letih sooča z zaostrenimi razmerami, ob majhnosti našega knjižnega trga ta deluje slabo, prodaja je skromna, težave pa še dodatno poglobljata ekonomska kriza in vztrajno upadanje kupne moči. Če želimo to področje dolgoročno konsolidirati, je treba izboljšati prodajo knjig in povečati njihovo dostopnost. Pomemben del kvalitetne knjižne produkcije ne temelji na prihodkih iz prodaje končnim kupcem, denimo v knjigarnah, pač pa na subvenciji JAK ter odkupih knjižnic. Tako letos ob aktivnostih, ki jih na tem področju kontinuirano izvajamo, načrtujemo tudi kampanjo za promocijo kupovanja knjig, ki bo pospremila sprejetje *Zakona o enotni ceni knjige*, ki je prav tako pomemben element stabilizacije področja pa tudi preživetja kvalitetnih knjigarn. Nižanje naklad in upad prodaje sta v zadnjem času pripomogla k preveliki razpršenosti javnih sredstev na področju knjige; takoj po mojem prihodu smo začeli spreminjati ta model, na projektnem razpisu smo zmanjšali število podprtih knjig za polovico, kar je bil pomemben korak v pravo smer. S tem bomo nadaljevali, saj bi ob nespremenjenem številu podprtih projektov napovedana nižja proračunska sredstva, ki bi pomenila še dodatno

znižanje subvencij, pomenila počasen, a zanesljiv konec za mnoge, tudi najkvalitetnejše projekte v javnem interesu. Zmanjševanje razpršenosti podpore bo pripomoglo tudi k dvigu kvalitete in izplačilu ustrezno visokih avtorskih honorarjev, oboje pa je nujen predpogoj za dolgoročni razvoj in ohranitev ustvarjalnosti na tem področju.

Že lani smo začeli izvajati ukrepe za razvoj elektronskega založništva, letos načrtujemo začetek delovanja javno dostopnega portala revij ter portala knjige na trgu; to je pomembno tudi zato, ker v Sloveniji ni zelo razvejane mreže neodvisnih knjigarn ter v odročnejših krajih dostopnost kvalitetne knjige še vedno predstavlja izziv. Tudi sicer je ohranitev in nadaljnji razvoj zidanih knjigarn kot prostora druženja med knjigami in kupci ter pomembnih kulturnih središč v javnem interesu pomemben izziv našega področja. JAK intenzivira svoja prizadevanja tudi kot pobudnik ali naročnik temeljnih študij in analiz s področja založništva, lani je tako že bil pripravljen elaborat o razvoju elektronskega založništva ter projektu *Slovenija, častna gostja v Frankfurtu*, letos pa bo po daljšem obdobju pripravljena temeljna študija o bralni kulturi in nakupovalnih navadah v Sloveniji, na osnovi izsledkov le-te pa bodo prilagojeni tudi nekateri prihodnji ukrepi. Na ta način bo omogočeno kvalitetnejše strokovno spremljanje področja ter oblikovanje učinkovitih kulturnih politik. Skratka, prizadevali si bomo za razvojno naravnano delovanje, ki bo v oteženih okoliščinah in ob, upajmo, zgolj začasnem zmanjšanju javnih sredstev čim bolj v prid članom knjižne verige, od avtorjev, ki so v vse težjem položaju, prek založb in knjigarn do uporabnikov, bralcev in kupcev. Zelo pomemben projekt na področju knjige bo seveda tudi predstavitev Slovenije kot častne gostje na frankfurtskem knjižnem sejmu, ki bi se lahko zgodila v nekaj letih. Ob prodoru slovenske literature in avtorjev v nemški in angleški govorni prostor, torej na globalne trge, ta projekt pomeni tudi izjemno promocijo knjige v domačem prostoru, s tem pa bo pozitivno vplival tudi na prodajo.

Kopinšek: Ne smemo pozabiti na vsaj dve področji znotraj založništva, ki sta potrebni premisleka in drugačnih pristopov: področje prevodnih del, ki se mu bova posvetila v nadaljevanju pogovora, in področje otroškega in mladinskega leposlovja, ki je pri nas precej zanemarjeno in podcenjeno, med drugim tudi zaradi stereotipnega prepričanja, da je tovrstna literatura "manj vredna". Na tujem je povsem jasno, da pri tem govorimo o esencialni literaturi, saj nas ravno otroška knjiga spremlja skozi vse življenje. Pri nas delujejo redke založbe, ki izdajajo skorajda izključno otroška in mladinska dela, in založbe, ki tega leposlovja ne izdajajo oziroma

ga manj, kot bi ga lahko, nekatere založbe za izdajanje del ne prejmejo subvencij. Ali morda razmišljate o kakšnem novem določilu programskih in projektnih razpisov, ki bi pripomoglo k izboljšanju tega področja? Naj dodam marsikomu neznan podatek, da je na primer izvirna slikanica najdražja od vseh knjig.

Novak: Strinjam se z vašim razmišljanjem o pomembnosti otroške in mladinske literature, nisem pa prepričan, da je to področje res tako zanemarjeno in podcenjeno, kot pravite. Seveda se tu in tam pojavi tudi kak stereotipni pogled, češ da to ni resna literatura, vendar opažam, da je tega vse manj. Kaj nam razkrije primerjalni pogled v mednarodni prostor? Da Slovenci gojimo resnično vrhunsko otroško in mladinsko literaturo z izjemnimi ilustracijami in kakovostno likovno opremo. Za prepoznavo pomena in širšega vloge leposlovja, namenjenega mladim, pa si bomo s skupnimi močmi prizadevali, tudi v luči izboljšanja rezultatov bralne pismenosti, ki nas seveda niso razveselili. Na ravni sistemske podpore JAK denimo na leto nameni okoli 80.000 evrov samo za podporo projektu *Rastem s knjigo*, ki spodbuja izdajanje kvalitetnih knjig slovenskih avtorjev za mladino. Strokovna komisija vsako leto izbere dve knjižni deli domačih avtorjev, eno za celotno generacijo sedmošolcev in eno za dijake prvih letnikov, naklade so dosegale okoli 20.000 knjig za vsako starostno skupino (odvisno od številčnosti generacije). Med triletno sofinanciranimi založbami sta dve založbi z večinskim oziroma pomembnim delom izdaj za otroke in mladino (Mladika in Miš), poleg tega tovrstna literatura sestavlja pomemben del programov Mladinske knjige, Sanj in še katere založbe. Na projektnem razpisu za leto 2013 je bilo med 35 sofinanciranimi knjigami sedem knjig za otroke in mladino, v razpisu za leto 2011 pa je JAK oblikoval poseben sklop knjig za najstnike. Področje torej v tem smislu nikakor ni prezrto, nekaj utemeljenega nezadovoljstva pa je povzročalo dejstvo, da v prejšnji strokovni komisiji za knjižno in revijalno produkcijo ni bilo strokovnjaka za otroško in mladinsko literaturo. Kot veste, smo to spremenili in tudi na ta način prepoznali pomen tega segmenta knjižne produkcije. Ob knjižni produkciji, ki je namenjena mladim bralcem, na JAK sofinanciramo tudi številne projekte in programe, ki razvijajo bralno kulturo med mladimi, knjigi utirajo pot do mladih bralcev, razvijajo občutek pravilnega vrednotenja knjige ter razkrivajo, da je branje tako intenzivno in prijetno doživetje, da vsakič znova terja novo knjigo. Med projekti, ki jih sofinanciramo, naj omenim le *Bralno značko* in *Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki ga vsako leto pripravlja Pionirska – Center za mladinsko književnost in

knjižničarstvo. Priročnik vedno znova ponuja odličen vpogled v aktualno mladinsko produkcijo; zadnji podatki kažejo, da manj kot 30 založnikov kontinuirano izdaja dobre knjige za otroke in mladino, dobra polovica celotne produkcije je denimo pogrešljiva, 162 založnikov je izdalo tudi knjige za mladino, od tega 71 vsaj eno kvalitetno. Znotraj te produkcije JAK sofinancira najkvalitetnejše knjige, s čimer omogočamo izid tudi finančno zahtevnim kvalitetnim projektom, denimo izvirnim slikanicam, ki so pomembni dosežki tudi v širšem mednarodnem merilu. Pred kratkim je Sodobnost objavila tudi zapis stališč z okrogle mize, ki je pred kratkim potekala na te in tej podobne teme v DSP, kjer so sodelujoči, med njimi predstavnica JAK, področje osvetlili tudi širše.

Kopinšek: Prav o tem govorim. Stališča, ki so jih na omenjenem omizju izrazili pomembni sooblikovalci knjižne produkcije za otroke in mladino, so potrdila zaskrbljenost zaradi upada kakovosti knjižnih del. V poplavi izdaj je težko najti kvalitetno knjigo, če nisi na primer seznanjen s seznammi, kar je vsekakor tema za daljši pogovor s tistimi, ki jih oblikujejo. Tu so tudi nominirana in nagrajena dela. Tovrstna literatura je, tudi o tem smo govorili na omizju, medijsko povsem prezrta. Saj nihče ne govori o tem, da je premalo knjig; premalo je kakovostnih knjig in o njih se premalo poroča. Kakovost, kot je povedala ena izmed sogovornic na omizju, "sovпада s financami. In če hočemo dvigniti število odličnih izvodov, je treba dvigniti tudi podporo pri JAK." Imate kakšno vizijo o tem? Vizijo, ki bi nadgradila, okrepila že omenjeno podporo JAK?

Novak: Kakovost knjižne produkcije je v pomembni meri odvisna od razpoložljivih sredstev, vendar tudi od drugih dejavnikov, ki so v domeni založnika. V Sloveniji knjige izdaja veliko založnikov, ki imajo za seboj skromno strokovno in produkcijsko infrastrukturo, mnogi izdajo le po en ali dva naslova na leto. Skupno število izdanih knjig je ob poznavanju specifik našega knjižnega in jezikovnega trga visoko. JAK si bo seveda prizadeval za zagotovitev čim več sredstev za založništvo, je pa razumljivo, da smo pri tem odvisni od javnofinančnih okoliščin in prioritet vsakokratnega proračuna. Ob tem bomo zmanjševali razpršenost razpoložljivih sredstev ter spodbujali spremembe nakupovalnih in bralnih navad. Če bomo na področju povečanja prodaje vsaj do neke mere uspešni, bi že samo to pomenilo drugačno strukturo finančne konstrukcije pri založnikih, s tem pa tudi več potenciala za dvig standardov. Kljub povedanemu pa sem prepričan, da na tem področju vsako leto nastanejo izjemne knjige, ki jih je brez dvoma moč postaviti ob bok najkvalitetnejši svetovni produkciji.

Mediji bi nam pri naporih za uveljavitev kvalitetne literature za mlade lahko izdatno pomagali, se strinjam, in želimo jih vključiti v našo kampanjo.

Kopinšek: V tujini gre največ finančne podpore avtorjem izvirnega leposlovja, močna je tudi finančna podpora prevajanju izvirnih del, tako knjig za otroke in mladino kot odrasle. Ni paradoksalno, da JAK za podporo prevodov slovenskih del "zahteva" tujega partnerja, ki pa pred pristankom na sodelovanje potrebuje prevod, da sploh ve, kaj naj bi izdal, a ga nima, ker nima podpore? To je začaran krog. Zakaj je Slovenija, ali se to le zdi, tako nedejavna pri realizaciji prevajalskih potencialov? Prosim, nikar naj ne bosta majhnost in s tem položaj našega jezika izgovor. Čas je, da postaneta prednost.

Novak: Tudi pri nas je situacija podobna kot drugje, saj v tem segmentu podpore največ sredstev namenjamo izvirnemu ustvarjanju. Na področju mednarodnega sodelovanja ob nacionalnih predstavitev na najpomembnejših knjižnih sejmi v tujini sofinanciramo tudi udeležbo slovenskih avtorjev na literarnih prireditvah v tujini, vzorčne prevode ter prevode njihovih del v tuje jezike. Pri vzorčnih prevodih so upravičene osebe nosilci avtorskih pravic, cilj pa je priprava prvega vzorčnega prevoda leposlovnega dela, ki ga je nato moč ponuditi tujim založnikom. Pri prevodih v tuje jezike so upravičeni prijavitelji dejanski prevajalci, ki se z založnikom dogovorijo za izdajo prevoda. Projekt, ki bo pomenil temeljni preboj na tem področju, je že zapisan med cilji *Nacionalnega programa za kulturo 2014–2017*. Slovenija bi se v prihodnjih letih predstavila kot osrednja gostja Frankfurtskega knjižnega sejma. Trenutno so v pripravi gradiva za vlado, ki bo odločala o tej visoko profilirani nacionalni predstavitvi slovenske literarne ustvarjalnosti, ob potrditvi bomo na JAK začeli večletne priprave na to manifestacijo, ki bodo vključevale tudi bistveno krepitev naporov na področju priprave prevodov slovenskih avtorjev v tuje jezike, predvsem v nemškega in angleškega, pa tudi številne druge aktivnosti, ki bodo krepile vlogo in ugled knjige v širšem družbenem prostoru. Poleg tega je JAK avgusta lani organiziral že tretji mednarodni seminar za tuje prevajalce, v okviru katerega smo uveljavljenim prevajalcem ponudili vpogled v aktualno stanje slovenske književnosti in možnost neposrednega sodelovanja s slovenskimi avtorji, kritiki, založniki in predavatelji. Cilj te aktivnosti je povečanje števila izidov objav vrhunskih prevodov slovenskih literarnih del na tujem, boljša informiranost prevajalcev ter spodbujanje čim tesnejšega sodelovanja med slovenskimi avtorji, založbami in prevajalci.

Kopinšek: Pri pregledu podprtih knjig se mi prej zdi, da je podprtih več prevodnih kot izvirnih slovenskih del. Mi lahko o tem podate konkretne podatke v odstotkih?

Novak: Strokovna komisija izbira med prijavljenimi knjižnimi projekti. Po podatkih Statističnega urada RS za področje založništva je v zadnjem obdobju razmerje med izvirnimi in prevodnimi deli na področju leposlovja ena proti ena, če pa pogledamo po zvrsteh, izdamo bistveno več prevedenih kot izvirnih romanov, vendar pa kar trikrat več izvirnih pesniških zbirk kot prevodnih. Podatki *Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2012* pa kažejo, da izide več prevodnih kot izvirnih del (677 proti 504). Pri prijavi in tudi navadno pri izboru so razmerja različna, pač glede na delež izvirnih in prevodnih del v vlogah prijaviteljev in njihovo kvaliteto. Poseben primer je na primer razpis, ki smo ga imeli v obdobju 2010–2012 in je bil namenjen sofinanciranju prevodov temeljnih antičnih del v slovenski jezik, tam je bil izplen seveda izključno preveden, na razpisu *Rastem s knjigo*, kjer lahko kandidirajo samo izvirna dela, pa povsem na strani domačih avtorjev. Leta 2013 smo v okviru programov in knjižnih projektov podprli 12 slikanic, od tega večinoma domačih avtorjev, tri od sofinanciranih slikanic pa so prevodne. Na lanskem projektnem razpisu je bilo podprtih približno 45 odstotkov izvirnih del, pri programsko sofinanciranih založbah pa je bilo to razmerje povsem enako.

Kopinšek: Kdo izbira avtorje, ki so (posebej) predstavljeni na sejmišnih v Frankfurtu in Leipzigu? Po kakšnih kriterijih so izbrani? Na sejmišnih se namreč bolj ali manj predstavljajo vsako leto isti avtorji.

Novak: Te avtorje predlagata strokovni sodelavki JAK, ki sta pristojni za področje knjižne produkcije in mednarodnega sodelovanja, izbrani pa so zlasti na podlagi nagrad, ki jih prejmejo v Sloveniji in tujini ter vključenosti v prevajalske projekte mednarodne mreže Traduki. Pri tem upoštevamo tudi izbor del, ki so obravnavana v okviru mednarodnega prevajalskega seminarja, ki ga uspešno organiziramo na JAK. Nekateri avtorji so predstavljeni večkrat, vendar je to razumljivo, saj so ob vrhovih svoje ustvarjalnosti tudi nagrajeni pogosteje, s tem pa so tudi potencialno bolj zanimivi za tuje založnike.

Kopinšek: Koliko denarja bi po prvih ocenah potrebovali za organizacijo in izvedbo tako zahtevnega projekta, kot je predstavitev Slovenije kot osrednje gostje Frankfurtskega knjižnega sejma? Bi ta finančno zahteven

projekt organizacijsko izpeljal JAK ali bi ga prek razpisov prepustili organizaciji ene od založb, v kolikor bi vlada sploh lahko zagotovila denar za izpeljavo?

Novak: Za ta projekt *Nacionalni program za kulturo za obdobje 2014–2017* predvideva štiri milijone evrov. Konec minulega leta smo naročili študijo o izvedbi tega projekta v nekaterih drugih državah, to smo posredovali pristojnemu ministrstvu, kjer so že pripravili gradivo za odločanje vlade. Če bo odločitev pozitivna, bo ministrstvo imenovalo pripravljalni odbor, ki bo pripravil projekt. Agencija bo nosilec izvedbe, vključenih pa bo veliko deležnikov.

Kopinšek: V Sloveniji se ves čas govori le o založbah, založnikih, urednikih ... Avtorji, med njimi tudi ilustratorji, prevajalci, se omenjajo na koncu verige in imajo od vsega tako ali tako najmanj. Pred kratkim se je izkazala možnost za zlorabo razpisnega določila o višini pavšala za pesniško zbirko. Večina založnikov to določbo razume povsem jasno: da je pavšal namenjen avtorju poezije in ne razdelitvi med avtorja poezije in avtorja likovne govorice knjige, če ga seveda knjiga ima. Potemtakem avtor izvirnega slovenskega leposlovja prejme nižji honorar kot prevajalec, ki pa tudi ne prejme kaj več kot miloščino. Tovrstna svobodna interpretacija po lastnih potrebah je morebiti pokazatelj prešibke konkretizacije določbe. Boste kaj spremenili in s tem zaščitili avtorje, ki jih, roko ne srce, v Sloveniji ne ščiti nihče. Ni med drugim tudi to naloga JAK? Ali je JAK zgolj posrednik finančnega deleža med državo in založbami?

Novak: Na podlagi primera, ki ga navajate in smo ga pred nekaj tedni analizirali, bomo nekoliko modificirali razpisne določbe, tako da ne bo več možno različno tolmačenje. Sicer pa založniki spoštujejo načelo o najnižjem avtorskem honorarju, ki ga je pred časom uvedlo pristojno ministrstvo, JAK pa ga je pozneje dodatno preciziral in razširil. Od svoje ustanovitve leta 2009 je JAK avtorjem posvečal toliko skrbi, da ga mnogi še danes razumejo kot agencijo za avtorje, če ne za avtorje, pa vsaj za literaturo. JAK dejansko skrbi za avtorje in prevajalce, pa tudi za druge člene v knjižni verigi, za založnike, knjigotržce in uporabnike. Uvedba najnižjega predpisanega honorarja za avtorje je bila pred leti deležna celo kritik, da pomeni privilegiranje avtorjev v primerjavi z ostalimi dejavniki v procesu priprave knjig. Vsekakor je bil to pomemben korak pri zaščiti pomembnega segmenta ustvarjalnosti. Sam vidim težavo nekje drugje, in sicer v višini avtorskih honorarjev, ki tudi najvidnejšim in uveljavljenim

slovenskim literarnim ustvarjalcem praktično ne omogočajo dostojnega življenja. Pa ne gre za samovoljo založb, temveč za problem slabo delujočega knjižnega trga. Najkvalitetnejši segment knjižne produkcije temelji pretežno na subvencijah, na trgu pa je prodaja skromna. V prizadevanjih za dolgoročno konsolidacijo slovenskega založništva se bomo posebej posvečali temu problemu. Boljša prodaja končnim kupcem bo pomenila tudi višanje založniških standardov ter višje avtorske honorarje. Če želimo področje knjige dolgoročno stabilizirati, moramo vzpostaviti trajnostni ekonomski model, ki vsem deležnikom omogoča delovanje na dolgi rok.

Kopinšek: Omenjate višje avtorske honorarje in skrb za avtorje, toda ... Za ta pogovor z vami mi bo Sodobnost prek Avtorske agencije nakazala 250 evrov bruto. Ker (še) nimam statusa samostojne novinarki niti nisem samostojna podjetnica, mi bo država po novem od honorarja pobrala najprej 15,50 % kot prispevek za PIZ, poleg tega še 6,36 % za zdravstveno zavarovanje, provizija Avtorske agencije bo 3,60 %, od preostanka mi bo Agencija odtegnila 25 % za akontacijo dohodnine in na koncu se bo od 250 evrov honorarja na mojem računu znašlo približno 120 evrov. Poleg tega bo morala Sodobnost državi plačati še 8,85 % honorarja za PIZ in 0,53 % za zdravstveno zavarovanje, kar pomeni, da bo moj honorar založbo stal 273 evrov. Ti ukrepi so stopili v veljavo prav v času, ko je državni zbor ukinil omejitve za menedžerske plače v državnih podjetjih. Če je to skrb za avtorje, potem se mi zdi, da je ne razumem prav dobro. Kakšno je stališče JAK do tovrstnega siromašanja kulture na račun privilegiranih? Vprašanje v razmislek zastavljam tudi ministru za kulturo, ki bo ta pogovor gotovo prebral, že po službeni dolžnosti.

Novak: Vaš primer je sam po sebi dovolj zgovoren. Uvedba tako visokih davčnih obremenitev avtorskega dela bo imela dolgoročne posledice. Mnogi avtorji bodo spremenili status in najbrž postali samostojni podjetniki, ob sočasnem manjšanju obsega proračunskih sredstev pa se jih bo del najbrž povsem preusmeril na druga področja. Upamo, da so take razmere le začasne in da se bo davčna politika na tem področju kmalu vrnila v vzdržnejše okvire.

Kopinšek: V minulem mandatu strokovnih komisij se je zgodilo, da so člani komisij prejemale štipendije JAK. Kakšno je vaše stališče glede tega?

Novak: Kolikor sem seznanjen, to ni bila razširjena praksa. Stališče Komisije za preprečevanje korupcije je, da član strokovne komisije ne sme

biti soudeležen v procesih odločanja in se mora iz vseh procesov povsem izvzeti. Seveda tovrstna izločanja prinašajo probleme in tudi tveganja, govorim na splošno za področje kulture, ne samo za JAK, komisija je lahko nesklepčna, s tem se postopki vlečejo dlje, kot bi bilo potrebno, poleg tega obstaja možnost, da so člani komisije iz kolegialnosti naklonjeni članu, ki se je sicer korektno izločil iz postopka. Sam zato zagovarjam stališče, da je najbolje, da se možnosti kolizij interesov preprečijo oziroma vsaj minimizirajo že z izborom članov strokovnih komisij; mimogrede, teh na JAK sploh ne imenuje direktor. Se pa v Sloveniji vedno znova srečujemo z relativno majhnim naborom ljudi, ki so na nekem področju aktivni in prepoznavni in uživajo zadostno mero strokovnega ugleda in zaupanja; ti ljudje se hitro sočasno pojavijo v vlogi aktivnih ustvarjalcev in hkrati tudi presojevalcev dela svojih kolegov, take situacije pa so vedno problematizirane. Če strnem: Menim, da je neprimerno, če se član strokovne komisije pojavlja kot prijavitelj na javnih razpisih na svojem področju, ker to lahko ustvarja vtis drugačne obravnave ter škoduje tako njegovemu ugledu kot ugledu naše institucije. V takih primerih je bolje, če član pravočasno, še pred prijavo, izstopi iz komisije in tako ohrani visoko stopnjo integritete ter zaupanje zainteresirane javnosti v postopke presojanja in odločanja o razdelitvi javnih sredstev.

Kopinšek: Zdaj govoriva o vprašanju etike in morale, nanj si – kot je znano – odgovarja vsak sam. Kdo pa določa pravila delovanja komisij?

Novak: Na našem področju je to *Pravilnik o strokovnih komisijah Javne agencije za knjigo Republike Slovenije*, ki med drugim določa: "Član strokovne komisije ne sme sodelovati pri odločanju o zadevah, na katere je kakor koli poslovno ali osebno vezan, in sicer zlasti kot avtor, izvajalec, odgovorna oseba izvajalca, načrtovalec, organizator ali soorganizator." Če bi se izkazalo, da imamo na področju urejanja delovanja strokovnih komisij pomanjkljivosti, jih bomo analizirali in svetu agencije, ki je organ, pristojen za sprejemanje internih aktov, predlagali dopolnitve pravilnika. S podobnimi dilemami se na področju umetnosti srečujejo tudi druge strokovne komisije, saj je nabor uglednih strokovnjakov pri nas vendarle do neke mere omejen.

Kopinšek: Če *Pravilnik* določa delovanje strokovnih komisij, kdo je avtor določil *Pravilnika*?

Novak: Konkretni pravilnik je bil sprejet leta 2009. Podrobnosti procesa njegovega nastanka ne poznam, predvidevam pa, da je bil pripravljen na

podlagi *Pravilnika o strokovnih komisijah na področju kulture*. Sicer pa imajo ti akti več pripravljalcev, sodelujejo pravniki, strokovni sodelavci, vodstvo, svet agencije in pristojno ministrstvo. Vendar to ni ključno; pomembno je, da lahko pripravimo predlog sprememb, če ocenimo, da imamo z obstoječimi akti težave. Akt sprejme svet agencije.

Kopinšek: Pri uvrstitvi neke založbe v subvencioniran programski razpis JAK upoštevate tudi njeno uspešnost pri pridobivanju sredstev na tujem trgu, kjer so pogoji za sofinanciranje bistveno ostrejši in zelo konkretni. Ali na JAK upoštevate te preboje?

Novak: Ta vidik ni sestavni del razpisnih kriterijev na področju knjižne produkcije. Uspešni preboji slovenskih založb in avtorjev v tujini, ki smo jih sicer zelo veseli in jih tudi podpiramo, niso neposredno povezani z izdajo kvalitetnih knjižnih programov v Sloveniji. Predvidevam, da ste imeli v mislih uspešne candidature založb na razpisih Evropske unije (EU) za sofinanciranje prevodov. Mislim, da ni mogoče z enakimi vatli presojati knjižnih programov, ki so v nacionalnem javnem interesu, in tistih, ki so sofinancirani po pogojih in kriterijih EU. Cilji evropskih in nacionalnih kulturnih politik niso identični.

Kopinšek: Lahko natančneje opišete vatre, s katerimi se presojajo knjižni programi, ki so, kot pravite, v nacionalnem interesu?

Novak: Kriteriji za ocenjevanje na vsakem javnem razpisu so sestavni del besedila razpisov in so vedno javno dostopni. Na področju knjižnih programov so naši cilji zlasti oblikovanje in izvajanje vrhunskih knjižnih programov na področju leposlovja in humanistike, spodbujanje izvirne ustvarjalnosti, podpiranje inovativnosti in sodobnih tehnoloških rešitev pri razširjanju in promociji leposlovja in humanistike, uresničevanje visokih strokovnih avtorskih in založniških standardov ter čim širša dostopnost kvalitetne knjižne produkcije. Vatli, s katerimi strokovne komisije presojajo knjižne programe, pa so reference založbe, s poudarkom na načrtnosti in kontinuiteti programske usmeritve, izpolnjevanju založniških standardov ter aktivni promociji avtorjev in knjižnega programa, vsebinska predstavitev knjižnega programa, pomena in aktualnosti knjižnega programa za nacionalno kulturo, v primeru del za otroke in mladino utemeljitev primernosti za ciljno skupino bralcev, reference urednikov, reference avtorjev, prevajalcev in drugih sodelavcev ter zagotavljanje dostopnosti programa javnosti.

Kopinšek: Lani je bilo na EU-razpisih za sofinanciranje prevodov zaznati upad uspešnosti slovenskih prijaviteljev. Od sedmih podprtih založb, ki so bile leta 2013 na EU-razpisih uspešne, jih JAK programsko podpira kar šest. Lahko to razumem kot približevanje nacionalnega javnega interesa smernicam EU-razpisov?

Novak: Zanimivo vprašanje. Mislim, da gre pri tem bolj za podobno visoko oceno kvalitetnega dela založbe, ne toliko za vprašanja približevanja nacionalnih in evropskih estetik ali konceptualnih usmeritev. Če založba kontinuirano kvalitetno dela in ima dovolj obsežen in aktualen program, lahko uspešno črpa javna sredstva v ožji in širši domovini.

Kopinšek: Kdo so vaši sogovorniki pri ključnih vprašanjih, pomislekih?

Novak: Na posameznih področjih najprej pristojne svetovalke, nato člani strokovnih komisij ter svet agencije. Nato strokovnjaki in univerzitetni predavatelji za posamezne segmente področja knjige. Po potrebi, zlasti pri vprašanjih financiranja, načrtovanja in poročanja, tudi predstavniki ministrstva za kulturo, pri splošnih kulturnopolitičnih temah pa naše razprave potekajo tudi v okviru Nacionalnega sveta za kulturo. Morda sem še koga izpustil. Veliko se pogovarjam tudi s predstavniki združenj, avtorji, založniki in knjigotržci. Ta vidik sodelovanja, pridobivanja mnenj, predlogov in stališč pa tudi kritik, smo zastavili resno in odgovorno in še ga bomo okrepili.

Kopinšek: Je za knjižno urejanje in lektoriranje nekega knjižnega dela (ki prejme subvencijo JAK) s strani uslužbenke JAK zunaj agencije potrebno dovoljenje vodstva JAK, torej vaše? Ste s tem seznanjeni?

Novak: Odkar sem prišel na JAK, nisem prejel nobene prošnje za soglasje za delo uslužbenca izven institucije. Prakse, da bi zaposleni na JAK izven svojih rednih nalog sodelovali s subvencioniranimi založbami ali prijavitelji na naše javne razpise, ne podpiram, ker lahko v javnosti ustvarja napaka vtis, in takega soglasja tudi ne bi izdal.